

Natálie KOUBKOVÁ, *Postavení mladých urozených dědiček na počátku raného novověku*, České Budějovice 2021 (= bakalářská práce, Historický ústav Filozofické fakulty Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích), 96 s.

Posudek vedoucího bakalářské práce

Bádání o různých stránkách šlechtické každodennosti na počátku novověku přišlo v uplynulých letech s mnoha tématy, mezi nimiž nechybí ani výzkumy věnované urozeným ženám, ať již jde o biografie některých dam, analýzy jejich role ve šlechtické rodině, domácnosti či hospodářství nebo rozpravy o úloze šlechticů v uzavírání sňatkových aliancí, které mohly mít široký společenský i politický dosah. Bakalářská práce Natálie Koubkové se sice skromně hlásí k výzkumům ženské části české a moravské nobility, za předmět svého výzkumu si ale vybrala jiné aktérky, o kterých je toho známo sice méně, i když jejich historická role byla rovněž zajímavá. Šlo totiž o oboustranně osiřelé mladé dívky, jež zdědily velký pozemkový majetek, který následně zásluhou jejich sňatku přešel do držení jiného šlechtice. Ani jeden ze čtyř (či pěti) analyzovaných případů, které ztělesňují Anna Marie a Kateřina Černohorské z Boskovic, Kateřina z Ludanic, Lukrécie Nekešová z Landeka a Kateřina Meziříčská z Lomnice, není neznámý. Studentka proto měla na základě dostupné literatury a archivních pramenů rekapitulovat jejich příběh a v případě příznivé pramenné základny se pokusit odpovědět na otázku, jak svou roli vnímaly samy mladé šlechtičny.

Analýze jednotlivých kauz předchází dvě kompilativně pojaté kapitoly. V první se Natálie Koubková musela vyrovnat s dobovým právním rámcem, tedy dědickým a poručnickým právem v systému zemského práva uplatňovaného v 16. století v Království českém a Markrabství moravském. Ve druhé pak na základě literatury či vydaných pramenů sledovala jednotlivé ritualizované kroky, které ve zkoumaném období ve šlechtickém prostředí provázely zasnuby a uzavření manželství.

Jádro předkládané bakalářské práce tvoří čtyři kapitoly věnované zmiňovaným šlechtičnám, jež mají stejnou strukturu. Studentka se nejprve vyrovnala s dosavadní literaturou, následně shrnula dějiny sledovaných rodů, aby nakonec sledovala okolnosti sňatků jejich posledních ženských příslušnic, které měly dalekosáhlé důsledky pro vývoj zejména moravských domén, která tímto aktem přešly na různě dlouhou dobu do majetku Karla z Lichtenštejna (manžela Anny Marie Černohorské z Boskovic), jeho bratra Maxmiliána z Lichtenštejna (manžela Kateřiny Černohorské z Boskovic), Petra Voka z Rožmberka (manžela Kateřiny z Ludanic), Albrechta z Valdštejna (manžela Lukrécie Nekešové z Landeka) či Zikmunda z Tiefenbachu

(manžela Kateřiny Meziříčské z Lomnice). Přestože dlouhodobý majetkový profit měly sňatky především pro Lichtenštejny, kteří jejich zásluhou podstatně rozšířili své državy v markrabství, a také pro Albrechta z Valdštejna, k poznání role nebývale majetné mladé dívky se Natálie Koubková zásluhou dochovaných pramenů nejvíce přiblížila v případě Kateřiny z Ludanic a Kateřiny Meziříčské z Lomnice, které se vdávaly mladičké, ovšem jejich manželé se z nabytého majetku těšili kratší čas.

Kromě snahy o analýzu jednotlivých případů na předkládané bakalářské práci oceňuji snahu autorky o jejich komparaci, které věnovala závěr své rozpravy. Poukázala v něm na rozdíly mezi jednotlivými dívkami (zejména v případě Lukrécie Nekešové z Landeka, která se za Valdštejna vdávala již jako vdova, byť stále velmi mladá), ale věnovala pozornost také roli poručníků v uzavírání manželství a převodu majetku či přímluvným listům zeměpánů, ať již přispěly ke sňatku nebo nikoli, jako tomu bylo v případě zájemců o ruku Lukrecie Nekešové a zejména Kateřiny Meziříčské z Lomnice, která byla provdána navzdory příkazům Rudolfa II. Spolu s nízkým věkem při vstupu do manželství spojovala většinu jmenovaných urozených dívek rovněž skutečnost, že přes jeho rozdílnou délku zůstalo ve čtyřech z pěti sledovaných případů bezdětné.

Předkládaná bakalářská práce se pokusila upozornit na jednu z rolí urozených ženských sirotek, kterou sešrály v transformaci šlechtického majetku na přelomu 16. a 17. století. Studentka v ní prokázala znalost relevantní literatury i schopnost interpretovat nevydané archivní prameny, které se však dochovaly pouze ke Kateřině z Ludanic a Kateřině Meziříčské z Lomnice, jejíž případ, a to i s ohledem na zřetelné konfesní pozadí, osobně považuji za nejzajímavější. Práce je psaná kultivovaným jazykem bez prohrěšků proti jeho pravidlům i zásadám historického řemesla. Rád ji proto doporučuji k obhajobě a doporučuji hodnotit stupněm **výborně**.

Jindřichův Hradec, 17. srpen 2021

doc. PhDr. Josef Hrdlička, Ph.D.